

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КЗВО «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

**ОСОБИСТІТЬ ТА ОСВІТА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ:
ЦІНІСНО-СВІТОГЛЯДНІ
ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

**МАТЕРІАЛИ
всеукраїнської науково-практичної конференції**

22 лютого 2024 р.

Дніпро

2024

УДК 303
ББК 63.3
О 53

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР» (протокол № 8 від 12.03.2024 р.)

Рецензенти:

Безена Іван Михайлович, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Дніпровської академії неперервної освіти;

Бродецька Юлія Юріївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Халасис Олексій Владиславович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

За редакцією:

ВИСОЦЬКА Ольга Євгенівна, д. філос. н., проф., завідувач кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

О 53 Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти. Збірник матеріалів науково-практичної конференції, 22 лютого 2024 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР» / Наук. ред. О. Є. Висоцька, техн. ред. Н. В. Дев'ятко. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2024. 380 с.

Збірник матеріалів конференції присвячений висвітленню актуальних питань філософського та гуманітарного знання в контексті визначення соціокультурних викликів сучасності та шляхів їх подолання засобами освіти; філософсько-методологічних та культурологічних підвалин формування науково-методичного потенціалу сучасної освіти; ціннісно-світоглядних аспектів розвитку особистості в контексті впровадження освітніх технологій; розкриття ролі соціально-гуманітарних дисциплін у системі вищої освіти; формування духовно-ціннісної сфери особистості, духовної безпеки та ментального здоров'я українського суспільства в умовах російсько-української війни; науково-методичного супроводу впровадження сучасних освітніх технологій; методологічної культури та професійних компетентностей вчителя Нової української школи.

Рекомендовано для науково-педагогічних та педагогічних працівників вищої і післядипломної освіти, керівників закладів середньої та дошкільної освіти, працівників методичних служб, вихователів, вчителів, докторантів, аспірантів, студентів.

© Колектив авторів, 2024
© ДАНО, 2024

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33 – URL : <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/basic1/> (дата звернення : 02.02.2024).
2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Вид. 2-ге, зі зм. і доп. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 216 с.
3. Джура Н. М., Пристайко М. Ю., Шкодин І. В., Хом'як Л. А. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник для організації роботи з екологічного виховання в закладах дошкільної освіти Львів, 2022. 60 с.
4. Методичні рекомендації до Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) – 2021.

СИМАНЕНКО Анастасія Олександрівна

студентка,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

СОЛОДІЛОВА Олена Володимирівна

к. філос. н., доц., доцент кафедри філософії, соціології та історії,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ

В умовах розвитку сучасного покоління української молоді особливого місця заслуговує проблема взаємозв'язку суспільної моралі та духовності. Надзвичайно актуальною вона є в сфері освіти, адже завдання системи вищої освіти не обмежується засвоєнням відповідних професійних знань чи вмінь. Передусім, система вищої освіти має зосередитися на формуванні цілісного ціннісного світогляду сучасної молоді, що торкається практично усіх сфер духовності особистості.

За визначенням духовність – це категорія людського буття, що виражає його здатність до творення культури та самотворення [1, с. 179]. Формування сучасної нації ґрунтуватиметься на принципах духовності, розвитку, збереженні культурної спадщини. Аналіз проблеми формування духовності свідчить про те, що це є одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти, особливо в умовах воєнного стану. Важливу роль в процесі формування духовної сфери особистості відіграє гуманітарна освіта, представлена в закладах вищої освіти сучасної України через такі дисципліни як «Філософія», «Українознавство», «Історія та культура України» тощо.

Майбутній фахівець має володіти цілим спектром соціокультурних навичок. Як саме він реалізовуватиме дане завдання, залежить від загальної культури фахівця, здатного вільно орієнтуватися в суспільних умовах, мати навички критичного мислення, розуміти особливості розвитку культури певного регіону, опановувати нову інформацію.

Розглядаючи особистість як складну систему, ми підтримуємо думку більшості дослідників щодо визначення даного поняття як аспекту внутрішнього світу людини, що характеризується унікальністю та відкритістю, що реалізується

в самопізнанні та самотворенні людини та об'єктивується в артефактах культури [1, с. 457]. Якщо особистість постійно працює над самопізнанням, над пошуком самовдосконалення, а її мета життя спрямована на саморозвиток та дбайливе ставлення до культурної спадщини своєї нації та людства в цілому, то можна говорити що така людина має вищий рівень свідомості та сформованість духовних цінностей і культури.

Культурна спадщина допомагає перетворити знання на особистісне утворення, на внутрішнє прийняття особистістю духовно-моральних норм, придбання ними особистісного змісту. Збереження культурної спадщини стає важливим для духовності особистості. Людина в змозі розуміти душу культури, все, на що були покладені усі розумові, моральні сили, воля минулих поколінь.

Отже, збереження культурних цінностей є важливим фактором у формуванні духовної сфери особистості. В цьому виражається свідоме ставлення людини до суспільної реальності, що визначає мотивацію поведінки. Формування духовних цінностей особистості формуються під впливом суспільних чинників, що обумовлені системою виховання і є проєкцією духовного життя суспільства. Відомо, що культура і духовність є ознаками будь-якої нації, без них вона просто не може існувати. Саме тому дбайливе ставлення до культурного надбання займає вагомe місце в ієрархії особистих цінностей людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Філософський енциклопедичний словник за ред. В. І. Шинкарука. Київ, 2002. 751 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf (дата звернення 07.02.24).

ТЕСЛЮК Павло Васильович

*к. психол. н., доц., доцент кафедри психології,
КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»*

ФЕНОМЕН ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ ЯК АКТУАЛЬНА ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Проявом негативної дії професії на особистість педагога є феномен емоційного вигорання. Поняття «вигорання» із моменту своєї появи зазнало значних змін, які пов'язані як із розширенням сфери його застосування, так, головним чином, і з фундаментальним вивченням різноманітних аспектів цієї проблеми, а саме: причинності, регуляції, детермінації, прояву, подолання цього стану.

На сьогодні синдром «вигорання» педагогів розглядається психологічною наукою в контексті однієї з трьох існуючих моделей.

1. «Вигорання» – це стан фізичного і психічного виснаження педагога, викликаного тривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях спілкування. Дане трактування близьке до розуміння «вигорання» як синдрому «хронічної втоми» (Х. Фрейденбергер).

<i>ПАРХОМЕНКО Є. М.</i> Вплив соціальних мереж на образ тіла людини	246
<i>РАЄВСЬКИЙ Б. В., КОВАЛЬ О. С.</i> Духовність та цінності особистості	249
<i>ПРУДНИКОВА О. В.</i> Роль і місце інформаційної культури у духовному світі особистості	251
<i>РИБАЛКА О. Я.</i> Збереження ментального здоров'я: ресурс традицій українського народу	253
<i>РАКОВИЧ І. А., ЮШКЕВИЧ Ю. С.</i> Вплив воєнних дій на ментальне здоров'я українців	256
<i>РІДКОУС О. В.</i> Самореалізація особистості педагогів в умовах війни як складова їх ментального здоров'я.....	258
<i>РОГОВА О. Г.</i> Синергія освіти і духовності як вимога часу	261
<i>РУДЕНЬ В. Б.</i> Емоційно-ціннісне ставлення до природи як запорука формування духовної сфери особистості	263
<i>СІМАНЄНКО А. О., СОЛОДІЛОВА О. В.</i> Збереження культурної спадщини як один із факторів формування духовної сфери особистості	265
<i>ТЕСЛЮК П. В.</i> Феномен емоційного вигорання педагогів як актуальна теоретико-практична проблема сьогодення.....	266
<i>СОЛТАН О. В.</i> Духовна безпека та ментальне здоров'я українського суспільства в умовах російсько-української війни.....	268
<i>ХОДАНИЧ Ю. М.</i> Трактатування духовності для її інтеграції в сферу освіти	271
<i>ХОЛТОБІНА О. У.</i> Роль казки у процесі виховання дитини дошкільного віку....	273
<i>ЧЕРКАШИНА Т. В.</i> Основи ментальної культури суб'єкта освітньої діяльності у вимірі аксіологічних трансформацій.....	275
<i>ШАФАРЧУК С. П.</i> Як зберегти ментальне здоров'я студентів під час війни.....	277
<i>ШВИДУН Л. Т.</i> Аксіологічні аспекти розвитку педагога	279
<i>ШЕВЧЕНКО С. В.</i> Особливості корекції тривожності підлітків засобами арт-терапії.....	281
<i>ЯНДОЛА К. О.</i> Ментальне здоров'я курсантів під час здобуття вищої освіти в умовах війни	283
РОЗДІЛ 6. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ. МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ТА ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	286
<i>БОНДАРЧУК А. А., РАДУДІК О. Є.</i> EDTECH – сучасні технології в освіті	286
<i>ВОЛОДИНА Л. В.</i> Методологічна культура та професійні компетентності вчителя іноземної мови Нової української школи	289
<i>ГАЙДА В. Я.</i> Переваги впровадження STEM в освітній простір закладів загальної середньої освіти	291
<i>ГРАНОВСЬКА О. С.</i> Сучасні технології при викладанні англійської мови	293
<i>ГУЗЬ О. П.</i> Методологічна культура вчителя початкових класів НУШ.....	295
<i>ЖАДЬКО О. А.</i> Здатність до навчання протягом життя як одна з головних компетентностей вчителя Нової української школи	298
<i>КАЛЬНИЦЬКИЙ Е. А.</i> Штучний інтелект в освіті: технологічні можливості та загальні перспективи.....	300

Наукове видання

Науковий редактор
О.Є. Висоцька

О 53 **Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти: збірник матеріалів науково-практичної конференції, 22 лютого 2024 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР» / Наук. ред. О. Є. Висоцька. Техн. ред. Н. В. Дев'ятко. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2024. 380 с.**

Збірник матеріалів конференції присвячений висвітленню актуальних питань філософського та гуманітарного знання в контексті визначення соціокультурних викликів сучасності та шляхів їх подолання засобами освіти; філософсько-методологічних та культурологічних підвалин формування науково-методичного потенціалу сучасної освіти; ціннісно-світоглядних аспектів розвитку особистості в контексті впровадження освітніх технологій; розкриття ролі соціально-гуманітарних дисциплін у системі вищої освіти; формування духовно-ціннісної сфери особистості, духовної безпеки та ментального здоров'я українського суспільства в умовах російсько-української війни; науково-методичного супроводу впровадження сучасних освітніх технологій; методологічної культури та професійних компетентностей вчителя Нової української школи.

Рекомендовано для науково-педагогічних та педагогічних працівників вищої і післядипломної освіти, керівників закладів середньої та дошкільної освіти, працівників методичних служб, вихователів, вчителів, докторантів, аспірантів, студентів.